

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ

ЛЕКТОР

ГАННА СУПРОВИЧ

Кафедра обліку підприємницької діяльності

furmint@ukr.net

кабінет: 35 кімната, 2-ий корпус

Тема 2

- **НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА**

ЛЕКЦІЯ 2

**Організація нормативно-правового забезпечення
функціонування бухгалтерського обліку.**

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.

3. МЕТОДИКА РОЗРОБКИ НАКАЗУ ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА.

4. РОБОЧИЙ ПЛАН РАХУНКІВ ТА ПОРЯДОК ЙОГО РОЗРОБКИ.

5. ФОРМИ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.

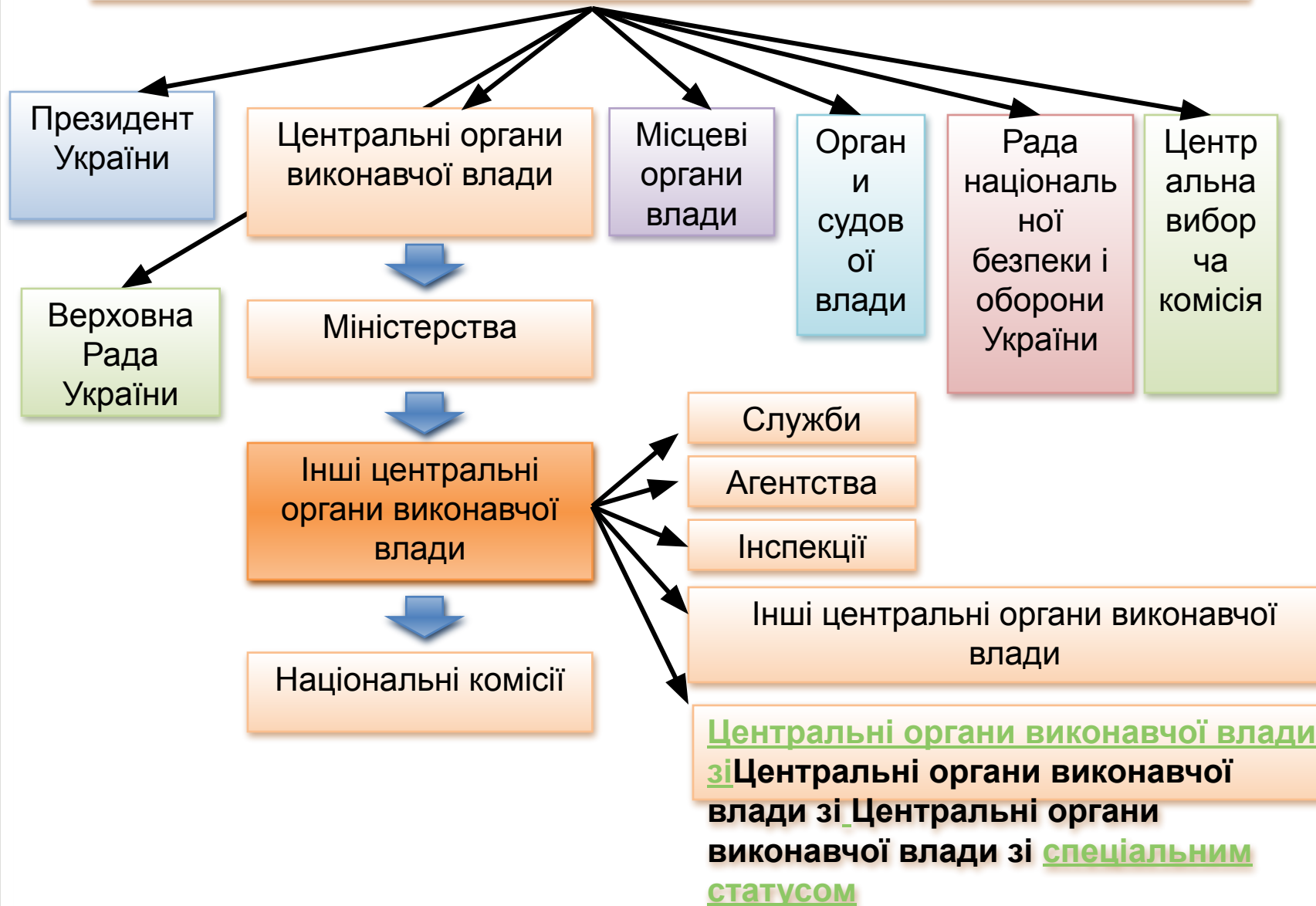
Бухгалтерський облік в Україні є об'єктом регулювання зі сторони держави.

Відповідно до статті 6 ЗУ метою державного регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні є:

- створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;
- удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

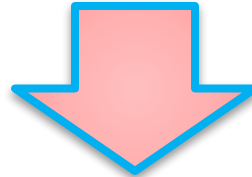

Ст. 6, п. 2 ЗУ Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється **центральним органом виконавчої влади**, що забезпечує формування державної фінансової політики, який затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Ст. 6, п. 3 ЗУ Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках встановлюється **Національним банком України** відповідно до цього Закону та міжнародних стандартів фінансової звітності.

ЗУ «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» Бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому **Міністерством фінансів України**.

ДО ПОВНОВАЖЕНЬ МІНІСТЕРСТВА ФІНАНСІВ УКРАЇНИ ВКЛЮЧЕНО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:

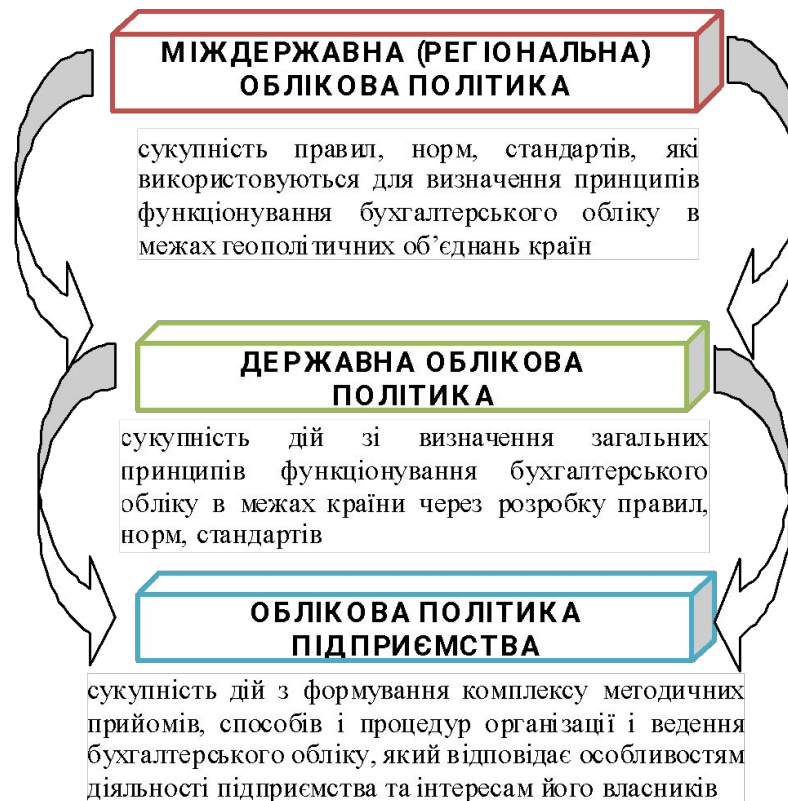

- національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування;
- способів ведення і організації обліку господарських операцій;
- порядку подання фінансової звітності усіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми господарювання і форми власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством.

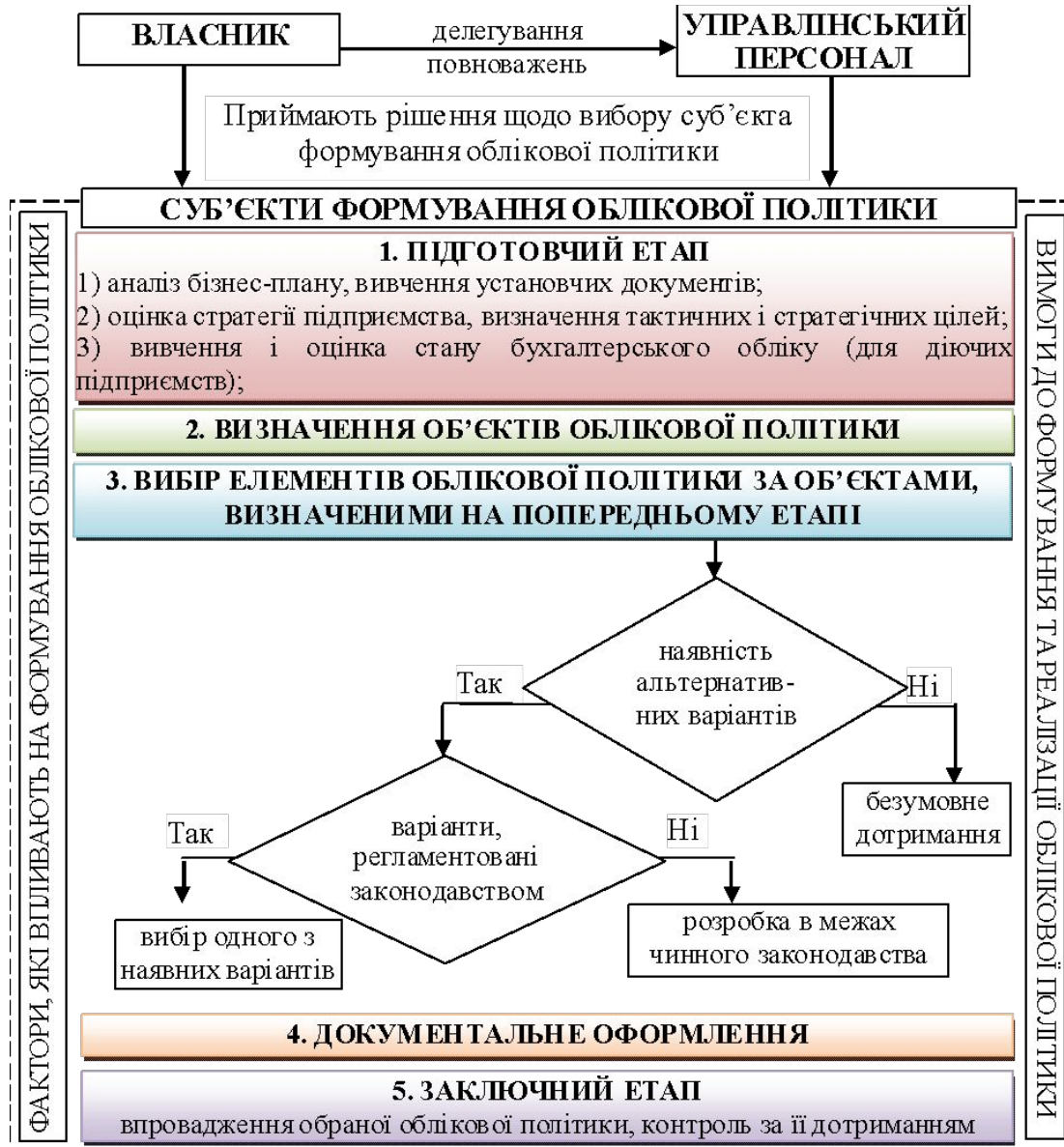
Рівень	Сутність	Документ
1.	На першому рівні звичайно виділяють нормативно-правові акти вищої сили які являють собою вихідні правові норми.	<p>Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". В ньому безпосередньо викладено принципи та форми організації бухгалтерського обліку, основи його документального забезпечення та обсяг фінансової звітності, заходи щодо забезпечення достовірності річної фінансової звітності і застосування подвійного запису.</p> <p>Господарський кодекс. В (ст. 19) вказано, що кожний суб'єкт господарювання зобов'язаний вести первинний (оперативний) та бухгалтерський облік і складати звітність про господарську діяльність.</p> <p>Податковий кодекс. Висвітлює умови, за яких суб'єкти господарювання можуть використовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.</p> <p>Закон України "Про господарські товариства"</p> <p>Цивільний кодекс</p>
2.	На другому рівні об'єднують акти вищих органів виконавчої влади у сфері бухгалтерського обліку	<p>- Укази президента;</p> <p>- Документи Кабінету Міністрів України - постанови, розпорядження, накази;</p>
3.	До регулюючих документів третього рівня відносять підзаконні акти Міністерства фінансів України	<p>Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові документи з бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що затверджуються Міністерством фінансів України.</p>
4.	На четвертому рівні згруповані інші нормативно-правові акти з бухгалтерського обліку та фінансової звітності Міністерства фінансів України та інших центральних органів виконавчої влади, що розробляються і затверджуються на основі П(С)БО з урахуванням особливостей і потреб певних видів діяльності	<p>- Інструкції (Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування);</p> <p>- Листи (лист Міністерства фінансів України від 29.07.2003 р. № 04230-04108 «Про використання критеріїв суттєвості у бухгалтерському обліку»);</p> <p>- Положення (Положення про Державний реєстр фінансових установ, затверджене розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28.08.2003р. № 41);</p> <p>- Методичні рекомендації (Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09. 2003 р. № 561)</p>
5.	На п'ятому рівні формуються внутрішні розпорядчі документи (рішення, накази, розпорядження) щодо форм організації бухгалтерського обліку і застосування облікової політики, які приймаються власником (керівництвом) підприємства на підставі усіх вищезазначених груп документів нормативно-правового забезпечення.	<p>- Наказ про облікову політику;</p> <p>- Трудовий договір;</p> <p>- Посадова інструкція;</p> <p>- Положення про бухгалтерську службу.</p>

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Група документів	Склад і характеристика
Внутрішні організаційно-розпорядчі документи	Внутрішні правила, інструкції, положення, регламенти, рішення власників тощо. Вибір конкретного типу документа залежить від внутрішнього типу розпорядку підприємства та характеру питання облікової політики
Проектні матеріали організації бухгалтерського обліку	Графік документообороту, робочі проекти з автоматизованого ведення обліку, посадові інструкції
Установчі документи (статут, установчий договір)	Закладають основи побудови всієї господарської і управлінської системи підприємства. Поряд з визначенням предмету діяльності суб'єкта господарювання, його статусу, порядку функціонування, установчі документи відображають ряд питань бухгалтерського обліку (тривалість облікового періоду, порядок розгляду та затвердження річної бухгалтерської звітності, порядок проведення аудиту звітності тощо)

Положення про облікову політику

Загальні
положення

законодавчі документи з питань організації і ведення бухгалтерського обліку в Україні

Організація

форма організації бухгалтерського обліку; організація роботи бухгалтерської служби (організаційно-розпорядчі документи); положення кадрової політики щодо облікових працівників; план організації роботи облікових працівників; порядок атестації бухгалтерів; система підбору персоналу та підвищення його кваліфікації; правове, технічне та методичне забезпечення роботи облікових працівників; наукова організація праці; правила ділової етики; нормування і оплата праці; методика визначення чисельності облікових працівників; порядок приймання-передачі справ при зміні бухгалтера

Методика

критерії розмежування основних засобів, малоцінних необоротних матеріальних активів і МПП, нарахування амортизації, оцінка запасів і готової продукції, списання витрат майбутніх періодів, нарахування резерву сумнівних боргів, облік і розподіл накладних витрат і їх включення до собівартості, створення фондів спеціального призначення

Техніка

технологія обробки облікової інформації (форма ведення бухгалтерського обліку); порядок захисту відомостей, які складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю підприємства; організація внутрішньо-господарського контролю; випадки залучення фахівців (сторонніх осіб) для проведення інвентаризації специфічних для підприємства об'єктів майна та зобов'язань; порядок проведення інвентаризації окремих об'єктів з урахуванням особливостей діяльності підприємства; порядок контролю за діяльністю членів інвентаризаційної комісії і визначенням результатів інвентаризації, їх відповідальність за порушення інвентаризаційного процесу; перелік форм первинних документів, розроблених і затверджених підприємством; форми внутрішньої бухгалтерської звітності (склад і форми звітності, періодичність складання і подання, відповідальні особи, їх контроль, користувачі звітності); графік документообороту; порядок зберігання документів, у т.ч. електронних, у архіві й доступ до нього, розробка номенклатури справ

Зміни облікової політики підприємства можуть відбуватися у передбачених законодавством випадках **П(С)БО 6 «Виравлення помилок і зміни у фінансових звітах» ст. 9:**

Якщо змінюються статутні вимоги.

Якщо змінюються вимоги органу, який затверджує П(С)БО.

Якщо ЗМІНИ забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

**НЕ ВВАЖАЄТЬСЯ ЗМІНОЮ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ВСТАНОВЛЕННЯ
ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ:**

***подій або операцій, які відрізняються за своїм
змістом від попередніх подій або операцій.***

подій або операцій, які не відбувались раніше.

П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»

ВПЛИВ ЗМІНИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПОДІЇ ТА ОПЕРАЦІЇ *минулих періодів відображається у звітності шляхом:*

12.1. Коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року. 12.2. Повторного надання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів.

13. Якщо суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року неможливо визначити достовірно, то облікова політика поширюється лише на події та операції, які відбуваються після дати зміни облікової політики. 14. Якщо неможливо розрізнити зміну облікової політики та зміну облікових оцінок, то це розглядається і відображається як зміна облікових оцінок.

ЗАВДАННЯ

2.1. Скласти проект Наказу підприємства про облікову політику (витяг) на 201_ р. У Наказі визначити особливості організації обліку за обраною темою магістерської дипломної роботи. Обсяг витягу 5-8 сторінок, окремі положення за потреби деталізувати у відповідних додатках до Наказу.

Наказ має забезпечити незмінність правил ведення бухгалтерського обліку (принцип «послідовності») та включати такі складові облікової політики:

- форми організації та форми ведення бухгалтерського обліку;
- види діяльності підприємства, технологія виробництва, операційний цикл;
- межа суттєвості;
- робочий план рахунків, що використовується на підприємстві;
- методи оцінювання, обліку та амортизації активів підприємства;
- методи оцінювання та обліку капіталу і зобов'язань;
- методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції;
- порядок створення резервів;
- методи розподілу прибутку звітного року.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ;-)

